

Språkvägen sfi D Elevbok

Bearbetad text och bild
Information till läraren

Originalbokens ISBN: 978-91-523-2820-0

SPSM-verksnummer: 41270

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer 010-473 57 11.

Trevlig läsning!

Innehåll

Information om de olika formaten och text till läsaren.....	1
E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	2
Tryckt punktskrift	2
Generella förändringar av boken	4
Pedagogiska tips.....	5
Bildbeskrivningar.....	6

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i en webbläsare. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns flera bilder i boken, främst färgfoton. Bilder som har betydelse för texten har fått bildbeskrivningar.
- Det finns många tankekartor med bilder i boken. Tankekartorna består av en huvudbild i mitten som omges av flera mindre bilder. Huvudbilden finns beskriven med text och följs av en punktlista med ord/fraser som beskriver de mindre bilderna.
- Uppgifterna har fått en annan numrering än i originalboken.
- Kursiv och fet markering av text är borttagen.
- Det finns många tabeller i boken. Rubrikerna är ofta förkortade och står beskrivna i en tabellnyckel.
- I slutet av boken finns det flera exempeltexter. Här finns ord inom parentes som förklarar vad de olika textdelarna heter (t ex inledning).
- I exempeltexterna finns även vissa ord, fraser och stycken beskrivna. Dessa står i listor efter texten.

E-bok i Textview-format

En e-bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som till exempel fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns flera bilder i boken, främst färgfoton. Bilder som har betydelse för texten har fått bildbeskrivningar.
- Det finns många tankekartor med bilder i boken. Tankekartorna består av en huvudbild i mitten som omges av flera mindre bilder. Huvudbilden finns beskriven med text och följs av en punktlista med ord/fraser som beskriver de mindre bilderna.
- Uppgifterna har fått en annan numrering än i originalboken.
- Kursiv och fet markering av text är borttagen.
- Det finns många tabeller i boken. Rubrikerna är ofta förkortade och står beskrivna i en tabellnyckel.
- I slutet av boken finns det flera exempeltexter. Här finns ord inom parentes som förklarar vad de olika textdelarna heter (t ex inledning).
- I exempeltexterna finns även vissa ord, fraser och stycken beskrivna. Dessa står i listor efter texten.

Tryckt punktskrift

Punktskrift kan tryckas på två olika sätt. För de som är ovana punktskriftsläsare är punktskriften tryckt med dubbelt radavstånd. Det kallas för glesskrift. För de som är mer vana är punktskriften tryckt med enkelt radavstånd, så kallad tätskrift. Boken kan även tryckas enkelsidigt eller dubbelsidigt.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt bearbetad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med

svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Pdf:en finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner pdf:en som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Ett tips om du vill skriva ut den är att skriva ut flera miniatyrsidor på samma ark. Det går förstås också bra att läsa **Svartskriftskopia av punktskriftsboken** digitalt.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns flera bilder i boken, främst färgfoton. Bilder som har betydelse för texten har fått bildbeskrivningar.
- Det finns många tankekartor med bilder i boken. Tankekartorna består av en huvudbild i mitten som omges av flera mindre bilder. Huvudbilden finns beskriven med text och följs av en punktlista med ord/fraser som beskriver de mindre bilderna.
- Uppgifterna har fått en annan numrering än i originalboken.
- Kursiv och fet markering av text är borttagen.
- Det finns många tabeller i boken. Rubrikerna är ofta förkortade och står beskrivna i en tabellnyckel.
- I slutet av boken finns det flera exempeltexter. Här finns ord inom parentes som förklarar vad de olika textdelarna heter (t ex inledning).
- I exempeltexterna finns även vissa ord, fraser och stycken beskrivna. Dessa står i listor efter texten.

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt bearbetade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Boken har bildbeskrivningar för bilder som tillför texten något. Ibland har de ersatts av ord/beskrivningar i en lista.
- Tankekartor har ersatts med en beskrivande text av huvudbilden följt av en punktlista. Se exempel i sidspecifika förändringar.
- Rubriker i vissa tabeller har förkortats och står då beskrivna i en "tabellnyckel". En del tabeller har ersatts med vanlig brödtext. Se exempel i sidspecifika förändringar.
- Ikoner för exempelvis hörövning och skrivövning (t ex öra och penna) har strukits. Rubriken till övningarna (dvs lyssna, skriva osv) står kvar. Det finns ingen markering i boken som visar eleven att texten finns i inläst form. Det måste du informera om.
- All markering av text, exempelvis kursivering och fetstil, har tagits bort i den bearbetade boken. Om eleven behöver uppmärksammas på olika ändelser på ord får du förklara detta.
- I slutet av boken finns det flera exempeltexter. Här finns ord inom parentes som förklarar vad de olika textdelarna heter (t ex inledning).
- I exempeltexterna finns även vissa ord, fraser och stycken beskrivna. Dessa står i listor efter texten.
- Uppgifter har en annan numrering och uppdelning i deluppgifter.

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här finns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.
- Om boken innehåller återkommande figurer eller personer behöver eleven få en presentation av dessa.
- Det som är allmänt känt som till exempel kända personer, berömda byggnader, konstverk och så vidare bör beskrivas.

Praktiskt arbetssätt för eleven och läraren

- Eleven behöver god ordning på sin dokumentation av svar och liknande genom att ha särskilda mappar för olika böcker/ämnen på sin dator där de kan lagra sina filer.
- Eleven kan anteckna kapitel, avsnitt och sedan uppgiftsnummer vid svar.
- Hjälp eleven att undersöka och förstå sig på tabeller och hur dessa kan vara uppställda. Många gånger bearbetas tabeller till listor i de bearbetade läromedlen, men färdigheten att läsa tabeller har man nytta av.
- Undersök den information som finns på SPSM:s webbplatser:
 - <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/synnedsattning/>
 - <https://webbutiken.spsm.se/>
 - <https://www.spsm.se/stod-och-rad/sprak-och-kommunikation/punktskrift/>

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

Omslag

Tecknad jordglob och 5 foton

- bilkö med avgasrök
- kärlekspar på en bro
- rapparen Ison
- någon som skriver
- personer runt ett middagsbord

14

Svartvitt foto på Nils Ferlin som stödjer ena armen mot en snirklig gallergrind. Han har kort brunt hår och är klädd i en rutig skjorta och byxor med pressveck. Han har tagit av sin kavaj och håller den över andra armen.

22

En tjej sitter på golvet med en laptop i knät. Hon är klädd i en rutig skjorta och slitna jeans och har en svart mössa på huvudet. Det ligger papper och pennor utspridda omkring henne. I ena änden av rummet hänger pastellfärgade blusar över en hylla med högklackade skor.

44

Foto på rapparen Ison som med allvarsam blick tittar in i kameran. Han har svart kortklippt hår, kraftiga mörka ögonbryn och mustasch. Han är klädd i en svart t-shirt och har en silverlänk runt halsen. Ögonen är bruna och läpparna något öppna.

47

Ett litet barn håller sin mamma i handen.

49

Ett suddigt foto från en tågperong där ett tåg precis har stannat. Fullt med människor kliver av tåget och några har börjat stiga på. Det är framför unga och medelålders personer som syns på bilden. Många ser ut att ha bråttom och det ser ganska stressigt ut.

52

Felskickat sms till chefen:

Messade chefen att jag var sjuk. Hämta mig 9 så drar vi. After beach redan kl 11 :)Kom igen nu Britt-Marie kör för fan.

Sms-svar:

Du skall vara på mitt kontor om 20 min.

Är det Britt-Marie på ekonomi du försöker få med?

66

Foto på Ebba Åkerman – en optimistkonsult. Hon har blont lockigt hår uppsatt i tofs och är klädd i en brun jacka med en orange fjäder. Hon ler med hela ansiktet.

75

Foto på Wangari Maathai, en färgstark kvinna med ett leende som sprider sig över hela ansiktet. Hon är klädd i en gul- och vitmönstrad klänning och har sitt svarta hår uppsatt med en stor rosett. Hon arbetade under sin livstid (1940–2011) med humanitärt arbete och miljöarbete.

78

Porträtt av Alfred Nobel. Han har kort bakåtkammat hår, stort skägg och mustasch.

82

En man med mössa och svarta träningskläder promenerar med en barnvagn längs en grusväg.

83

En man visar stolt upp sin bebis för kameran. Bebisen sitter i en bärselle på sin pappas mage och är klädd i matchande rosa och lila kläder. Båda ler mot kameran.

86

Ett linjediagram visar antalet ersatta dagar med föräldrapenning (räknat i procent) för kvinnor respektive män mellan åren 1975 och 2013. Kvinnornas kurva startar på 100 % år 1975 för att sedan dala till 75 % år 2013. Männens kurva startar på 0 % år 1975 för att sedan öka till ca 25 % år 2013.

136

Foto på Wangari Maathai, en färgstark kvinna med ett leende som sprider sig över hela ansiktet. Hon är klädd i en gul- och vitmönstrad klänning och har sitt svarta hår uppsatt med en stor rosett. Hon arbetade under sin livstid (1940–2011) med humanitärt arbete och miljöarbete.